

Vlaams
Parlement

vergadering **C34 – LAN2**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 7 november 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het antibioticabeleid in de landbouwsector

- 130 (2012-2013)

3

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het antibioticabeleid in de landbouwsector - 130 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, minister-president, collega's, het overmatig antibioticagebruik in de veeteelt en pluimveesector werd in het verleden al verschillende keren aangekaart in deze commissie. Uit uw eerdere antwoorden blijkt dat er reeds verschillende initiatieven werden genomen. Zo werd Antimicrobial Consumption and Resistance in Animals (AMCRA) opgericht op 2 januari 2012 en dankzij de jaarlijkse BelVetSac-rapporten (Belgian Veterinary Surveillance of Antimicrobial Consumption) beschikken we over duidelijk cijfermateriaal dat de antibioticaproblematiek in kaart brengt.

Uit het laatste BelVetSac-rapport van 2011 blijkt dat het antibioticagebruik in 2011 opnieuw steeg, wat in sterk contrast staat met het dalend gebruik in de periode 2007-2010. In andere landen, zoals Nederland, werd in 2011 wel een drastische daling van het antibioticagebruik opgetekend. Wetende dat antimicrobiële middelen resistentie in de hand werken en dat die stijgende tendens in strijd is met de intenties van de betrokken sectoren, is deze stijging in de Vlaamse landbouwbedrijven zeer verontrustend. Ik verwijs ook naar eerdere uitspraken van u, waarin u stelde dat er alert moet worden gereageerd als de volksgezondheid in het gedrang komt en dat het antibioticagebruik daartoe zo laag mogelijk dient te blijven.

De genomen initiatieven leveren blijkbaar te weinig resultaat op en zetten de sector te weinig aan tot een duurzame gedragswijziging. Een streng preventief hygiënisch management doet de ziektedruk gevoelig afnemen, waardoor het gebruik van antibiotica kan afnemen. Er zijn wel degelijk methoden om het gebruik van antibiotica terug te dringen. Onder andere begeleidingsexperimenten bij veehouders tonen aan dat het antibioticagebruik gemakkelijk met een vijfde teruggeschoefd kan worden.

Minister-president, ik besef dat dit gedeeltelijk een federale bevoegdheid is, maar aangezien de manier van landbouw bedrijven toch wel een grote rol speelt in het gebruik van antibiotica, zou ik u toch volgende vragen willen stellen. AMCRA is opgericht en zou enkele initiatieven uitwerken. Welke rol heeft de vzw tot op heden gespeeld? Hoe staat het met de uitwerking van de door hen uitgewerkte strategische objectieven en op welke manier kunnen deze bijdragen tot een daling van het antibioticagebruik? Hoe verklaart u de recente stijging in antibioticagebruik in België, terwijl dit in andere Europese landen zoals in Nederland verder daalt? Misschien zijn er achterliggende motieven aan te halen. Met steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) worden bepaalde investeringen door landbouwers, die resulteren in een betere bedrijfshygiëne, ondersteund. Ziet u verbanden tussen de uitkering van dergelijke financiële steun en het gebruik van antibiotica? Wordt dit op de een of andere manier gemonitord? In hoeverre worden de 'good practices' uit andere landen overgenomen of geïmplementeerd in Vlaanderen? Welke acties kunt en zult u nog ondernemen om het antibioticagebruik te doen dalen?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, ik wil me graag aansluiten. Ik heb in het verleden ook al meerdere vragen over deze problematiek gesteld. Het kan geen kwaad om regelmatig eens een herinneringsvraag te stellen, omdat we de problematiek toch wel ernstig moeten nemen. Er zijn inderdaad al verschillende initiatieven genomen. Toen ik mijn laatste vraag heb gesteld, was de vzw AMCRA net opgericht. De strategische objectieven waren net opgesteld. Men wou onder meer komen tot een datacollectiesysteem, een elektronische gegevensbank, informatie- en sensibilisatiecampagnes. Minister-president, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Eerlingen naar de stand van zaken.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, collega's, ik begrijp wel wat de vraag is van mevrouw Eerlingen, maar ik zie dat het gebruik van antibiotica in onze landbouw in de periode 2007-2010 gedaald is en in 2011 mogelijk een beetje is gestegen. Ik hoor ook dat Nederland in 2011 een drastische daling van het antibioticagebruik heeft genoteerd. Betekent dit dat Nederland in 2011 veel minder antibiotica heeft gebruikt dan Vlaanderen? Als we gedurende vier of vijf jaar een daling kennen, dan is de vraag of wij goed zitten ten opzichte van de andere landen. Het zou interessant zijn te weten hoe het zit met het totale verbruik in Nederland in vergelijking met het totale aantal dieren. U kunt daar waarschijnlijk niet onmiddellijk op antwoorden, maar het zou toch interessant zijn te weten of ons systeem goed werkt.

De voorzitter: Het antibioticabeleid is uiteraard een federale materie. Ik heb deze vraag toch ontvankelijk verklaard omdat het Vlaams landbouwbeleid te maken heeft met elementen van voedselveiligheid en dierenwelzijn. Voedselveiligheid op zich is echter een federale materie.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het voedselveiligheidsbeleid en het dierengezondheidsbeleid zijn inderdaad vooralsnog federale bevoegdheden. Desondanks pakken wij een aantal problemen aan en gaan wij na wat wij daaraan kunnen doen.

Mevrouw Eerlingen, AMCRA is inderdaad operationeel sinds 1 januari 2012. Dat is dus nog niet zo lang. De afgelopen tien maanden is op een aantal vlakken al actie ondernomen waaronder de bewustwording bij veehouders en dierenartsen. Daarvoor gaan medewerkers van AMCRA naar alle regionale dierenartsenkringen om presentaties te geven over de problematiek en de activiteiten van AMCRA. Er wordt eveneens actief gecommuniceerd via een nieuwsbrief en de sociale media. Recent werd een studiedag georganiseerd over alternatieven voor antibioticagebruik.

Binnen AMCRA zijn verschillende werkgroepen opgericht om maatregelen voor de reductie van het antibioticumgebruik voor te bereiden. De werkgroep datacollectie heeft een voorstel geformuleerd om het gebruik van antibiotica bij dieren te meten op het niveau van de eindgebruiker. Dat is de veehouder of dierenarts. Dit systeem zal toelaten om de grootverbruikers te identificeren en te begeleiden naar een verminderd gebruik. Het is de taak van de bevoegde autoriteiten, zijnde de federale overheid, om dit voorstel nu snel te vertalen in een operationeel systeem.

Andere werkgroepen worden georganiseerd per diersoort. Zij werken aan lijsten met voorstellen voor autoregulerende maatregelen. De sectoren zullen die lijsten implementeren om het antibioticumgebruik te reduceren.

Er worden gidsen voor goed antibioticumgebruik voor de verschillende diersoorten gemaakt. Deze gidsen zijn momenteel volop in ontwikkeling en zullen voor het eind van het jaar klaar zijn.

Er wordt gewerkt aan een advies voor de bevoegde overheid over het gebruik van zinkoxide bij biggen kort na het spenen als alternatief voor het antibioticumgebruik bij deze dieren. Een wettelijke erkenning hiervan zou een belangrijke reductie van het antibioticumgebruik met zich mee kunnen brengen.

Zodra deze projecten gerealiseerd zijn, zal dit moeten resulteren in een reductie van het antibioticumgebruik. De resultaten van deze initiatieven zullen echter pas in 2013 tot uiting komen.

De heer Callens en andere collega's hebben gevraagd naar de toestand in andere landen, en uitdrukkelijk naar de toestand in Nederland.

Het BelVetSac-rapport geeft een minieme daling van het totale gebruik van antibiotica bij dieren weer in België in 2011, terwijl het gebruik per kilo geproduceerde biomassa – een maat voor het aantal aanwezige dieren – licht gestegen is. Op basis van deze data, en met inachtneming van het feit dat er steeds een minimale variatie is, kan worden geconcludeerd dat het antibioticumgebruik in 2011 ongeveer status quo is gebleven ten opzichte van 2010. Het is zeker niet gedaald, misschien zelfs licht gestegen. De data waarop het laatste BelVetSac-rapport betrekking heeft, omvatten gegevens van 2011. Het AMCRA is pas actief geworden op 1 januari 2012. De werking van het AMCRA kan met andere woorden geen effect gehad hebben op de data over het antibioticumgebruik van 2011.

De reden waarom het gebruik in Nederland wel drastisch is gezakt, is te wijten aan de uitgebreide aandacht voor dit thema in Nederland en de wettelijke maatregelen die door de overheid zijn opgelegd. Ook de sector zelf heeft autoregulerende maatregelen afgekondigd. In Nederland heeft men dus effectief een sterke daling kunnen realiseren. De vzw AMCRA onderneemt bijna identiek dezelfde acties.

Investeringsrichtingen die gericht zijn op de verbetering van het stalklimaat zijn, zoals investeringen die gericht zijn op het verbeteren van de hygiëne, subsidiabel. Dat bedrijven die geïnvesteerd hebben in hygiëne en een goed stalklimaat, beter scoren inzake antibioticagebruik, zou verwacht kunnen worden. Maar veel méér dan de bedrijfsstructuur zullen de bedrijfsvoering en de vakbekwaamheid van de exploitant naast het optreden van de bedrijfsdierenarts, bepalend zijn voor het antibioticagebruik. Het monitoren van het antibioticagebruik via dit kader is weinig relevant en gebeurt dan ook niet.

Op initiatief van de Boerenbond en mede gefinancierd door het kwaliteitslabel Certus wordt door de faculteit Diergeneeskunde van Gent, sinds 2010, een project uitgevoerd met de naam Red AB (Reductie Antibioticumgebruik). In dit project worden een honderdtal varkens- en pluimveebedrijven begeleid met als doel om via aanpassingen van het management te komen tot een verminderd gebruik van antibiotica. De wetenschappers die deze bedrijfsleiders begeleiden, beschikken over een uitgebreide internationale kennis. Aan de hand van de resultaten op de demonstratiebedrijven zullen andere bedrijven gemotiveerd worden om ook hun antibioticumverbruik te doen dalen. In de rand van dit project wordt tevens een digitale tool aangeboden waarbij de veehouder gegevens van zijn bedrijf kan inbrengen en vergelijken met het antibioticumverbruik van zijn collega's. Deze interactieve website is te raadplegen op www.abcheck.ugent.be.

Zowel in 2011 als in 2012 werd in de voorlichtingsvergaderingen van de sector melkvee het thema 'antibioticagebruik in de rundveehouderij' zowel rechtstreeks als onrechtstreeks – via opvolging en preventie van mastitis – aangebracht. Verder werd in de oproep demonstratieprojecten van dit jaar, het thema 'antibioticagebruik in de veehouderij' als een van de drie thema's naar voren geschoven. De selectie van de projecten en het ter beschikking stellen van de middelen zal binnen enkele weken gebeuren, zodat vanaf 2013 een aantal demonstratieprojecten kunnen lopen die een preventieve aanpak aanmoedigen om het antibioticagebruik in de veehouderij te reduceren.

Het antibioticagebruik is een terechte zorg. We hebben met AMCRA een aantal heel belangrijke projecten opgestart die effectief moeten leiden tot een vermindering van het antibioticagebruik. We hopen dat die zeker in 2013 zullen worden gerealiseerd via de activiteiten van AMCRA, maar ook van organisaties zoals de Boerenbond.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het met u eens dat de opstart van AMCRA een goede zaak is. Het is goed dat er wordt gezocht naar een manier om het antibioticagebruik te verminderen.

Die acties zijn snel nodig. Er was vooropgesteld om een vijftal autoregulerende maatregelen klaar te hebben tegen het einde van het tweede kwartaal. Ik hoor nu van u dat ze daar nog

altijd mee bezig zijn en dus nog niet in werking kunnen treden. Ik hoop dat dit snel kan gebeuren. Hoe langer we wachten, hoe moeilijker het wordt om die resistentie tegen te houden.

Ik ben het helemaal met u eens dat naast de structuur de bedrijfsvoering enorm belangrijk is. Ik heb een aantal bedrijven bezocht die zelf bijna geen antibiotica gebruiken, behalve preventief en dus maximaal eenmaal per jaar. Dat kan door een aantal concrete eenvoudige maatregelen inzake hygiëne te nemen. Het is een kwestie van daar de nodige aandacht aan te besteden. Het lijkt me dan ook belangrijk om nog meer aan sensibilisering te doen. Dat is iets wat Vlaanderen zelf kan doen. We moeten landbouwers daar bewuster van maken. U hebt zelf gezegd dat die acties in Nederland een groot effect hebben gehad. Ik hoop dan ook dat u daar meer werk van wilt maken.

De heer Jos De Meyer: Wie de landbouwers volgt, merkt dat de landbouworganisaties uitzonderlijk veel aandacht vragen voor deze problematiek en hun leden op dat vlak proberen te sensibiliseren.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Deze problematiek komt hier terecht nog eens aan bod. Ik onderstreep nogmaals dat wij, hoewel dit niet onze bevoegdheid is, toch middelen uittrekken voor demonstratieprojecten om dit probleem op te lossen. Dat zal door iedereen hier en elders worden toegejuicht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■